

Ion Jivi Bănățeanu și propaganda în favoarea păstrării unității Banatului

Ion Jivi Banateanu and the propaganda for keeping the unity of Banat

*Ioan Traia,
Muzeul Satului Bănățean, Timișoara*

Abstract

Some chronological marks regarding the situation of Banat at the end of the First World War prefigure the chosen theme, which is the romanian propaganda from America for keeping the teritorial unity of Banat. During the years, the battle for Banat was held in the press and diplomatic activity. Whithin this battle we can mention also the brochure published in Cleveland, Ohio, USA, in 1920, written in english by Ioan Jivi Banateanu and named „The Banat problem”. This brochure is a propaganda work directed toward the population and, especially, to the american press and authorities, pleading for keeping the teritorial unity of Banat and its total unification with Romania.

Key words: chronology, population, romanian propaganda, teritorial unity, maps

Consemnez câteva repere cronologice privind situația Banatului după terminarea primului război mondial, care prefigurează tematica aleasă și anume propaganda românească din America în favoarea păstrării unității teritoriale a Banatului.

La 10 noiembrie, Consiliul Național Român Central cu sediul la Arad, a trimis o notă ultimativă Consiliului Național Maghiar pentru predarea guvernării și administrației Banatului și Transilvaniei. Nota avea termen 2 zile. Budapesta a cerut o prelungire cu 48 ore a termenului, până pe 14 noiembrie. Guvernul maghiar începuse tratativele de pace cu Antanta și a încheiat armistițiul cu aceasta chiar la 13 noiembrie, la Belgrad. Convenția de armistițiu a complicat planurile românilor de a prelua Banatul. Antanta convenise cu Ungaria ca soarta Banatului să fie definitivată după

Conferința de Pace. În baza unei Convenții Militare semnate la Belgrad, armata maghiară trebuia să se retragă la nord de Mureș, iar teritoriul evacuat să fie ocupat de forțele aliate sârbe și franceze.

Profitând de această situație, trupele sârbe au trecut Dunărea chiar înainte de parafarea acordului de armistițiu și au ocupat orașul Biserica Albă, unde au instaurat administrația sârbească. La 14 noiembrie 1918, sârbii au ocupat Timișoara, iar la 20 noiembrie au ajuns la Mureș și s-au desfășurat pe linia Szeged – Lipova. Imediat, comandamentul sârb a preluat administrația militară a Banatului, a dizolvat gărzile naționale, iar mai târziu a preluat și administrația civilă. Ajunse la Timișoara, trupele sârbești au fost întâmpinate cu amicitie, ca trupe ale Antantei, deci aliate României. La scurt timp însă, lucrurile s-au schimbat radical, după ce românii bănățeni au devenit ținta predilectă a persecuțiilor noii administrații¹.

La început, sârbii au deținut doar administrația militară și au lăsat administrația civilă pe mâna maghiarilor. Ambele etnii, însă vedeau în români primejdia cea mai mare. Noile autorități au trecut la anihilarea sistematică a mișcării naționale românești, la desființarea consiliilor naționale române și a gărzilor românești². În funcțiile oficiale au fost numiți tot mai mulți sârbi. Otto Roth și reprezentanții social-democraților din rândul minorităților maghiare și șvabești vedeau în armata sârbă un ajutor pentru perpetuarea stăpânirii maghiare. Ei sperau în continuare că războiul se va termina cu o Ungarie Mare, care să cuprindă și Banatul. Pe de altă parte, sârbii duceau în occident o puternică propagandă pentru cauza lor, urmărind politica „faptului împlinit” și încheierea războiului cu un Banat aflat de facto sub suveranitate sârbească.

După proclamarea Unirii, persecuțiile armatei sârbe s-au intensifică și s-au generalizat de-a lungul întregii zone de ocupație. Astfel, despre situația românilor din Banat sub administrație sârbească, maiorul Alexandru Dumitrescu raporta Marelui Cartier General Român la 11 decembrie 1918: *„În Banat se duce acum o luptă îndârjită asemănătoare cu aceea pe care o duceau ungurii înainte contra românilor. Zilnic se fac internări și arestări de români din diferite localități din Banat și actualmente Aradul are un mare număr de români din Banat refugiați de frica persecuției autorităților militare sârbe”*³.

---

¹ Păiușan, Radu, *Mișcarea națională din Banat și Marea Unire 1895-1919*, Editura de Vest, Timișoara 1993, p. 136.

² *Ibidem*, p. 137.

³ *Ibidem*, p. 139.

Între timp în Banat a sosit generalul francez Berthelot, favorabil cauzei românilor. Ca urmare a intervențiilor acestuia și ale reprezentanților Consiliului Dirigent pe lângă Antantă, s-a decis retragerea treptată a trupelor sârbești și preluarea de către trupele franceze. Acestea au preluat estul Banatului în ianuarie 1919.

Conferința de Pace de la Paris, din anii 1919-1920, spre deosebire de toate celelalte conferințe și congrese de pace de până atunci, trebuia să pună bazele unui nou cadru, în care urmau să se dezvolte statele și popoarele din întreaga lume în perioada următoare. Obiectivul principal al Conferinței de Pace era să rezolve problemele în litigiu și să organizeze lumea pe principii noi, echitabile ca să se evite motivele pentru declanșarea de noi războaie locale sau generale.

Delegația română la Conferința de Pace a pregătit din timp Memoriul privind revendicările teritoriale ale României pe care urma să-l prezinte Conferinței, memoriu bazat pe prevederile Convenției politice între Regatul României și Antanta, semnat la 4/17 august 1916⁴. România a prezentat, în fața Conferinței de Pace, revendicările sale teritoriale: Basarabia, Bucovina, Maramureș, Crișana, Transilvania și Banat. Pentru toate aceste provincii și ținuturi guvernul român solicita frontiera care să le asigure libertatea existenței administrativ-politice, economice și a dezvoltării în consens cu conștiința lor națională. Nu putea admite ca sutele de mii de soldați pe care i-a pierdut țara, ca urmare a participării la război, alături de Puterile Aliate, pagubele pe care le-au pricinuit Puterile Centrale României să aibă ca rezultat renunțarea, fie și simbolică, la drepturile ce-i fuseseră recunoscute în 1916 de către Marii Aliați.

La Conferința de Pace de la Paris, prim-ministrul Ion I.C. Brătianu a cerut recunoașterea granițelor unei României care includea întreg Banatul, cu granița pe Tisa inferioară până la vărsarea acesteia în Dunăre și apoi cursul Dunării. Cererea lui Brătianu se baza pe clauzele tratatului Tratatului internațional semnat în august 1916, când România intră în război după ce Antanta asigură unirea Banatului cu Regatul României.

În 1919, Banatul a fost împărțit între Regatul României și Regatul Serbiei, Croaților și Slovenilor (numit mai târziu Regatul Iugoslaviei). Revendicarea sârbilor nu se baza pe vreun drept istoric, ci pe existența a 250.000 de sârbi locuitori la nord de Dunăre. Alt argument al sârbilor a fost poziția geografică a capitalei Belgrad, aflată exact la granița cu Banatul și,

---

⁴ Arhivele Diplomatice ale Ministerului Afacerilor Externe, București, *fond Conferința de Pace*, dosar 57, f. 62-78.

prin urmare, vulnerabilă din punct de vedere strategic și militar. La Punctul 4 al Convenției Tratatului internațional de intrare a României în război se prevedea că România se angaja să nu ridice fortificații în fața Belgradului. Guvernul român se angaja să despăgubească, în termen de doi ani, pe sârbii din Banat, care vor dori să emigreze. Problema era că Regatului sârbo-croato-sloven dorea să alipească întregul Banat noului stat constituit.

În 11-13 iunie, Consiliul Suprem al Conferinței de Pace de la Paris a comunicat României decizia finală privind granița dintre România și Ungaria și dintre România și Serbia. Astfel, două treimi din Banat reveneau României și o treime revenea Serbiei.

Conferința a mai decis și linia de demarcație care s-a păstrat până astăzi, cu excepția unei rectificări care a avut loc în 1923. La 24 noiembrie 1923, România și Regatul Sârb au încheiat la Belgrad un protocol pentru rectificare de frontieră.

Lupta pentru Banat, în cursul anilor s-a desfășurat prin presă și activitatea diplomatică în sensul căutării sprijinului diplomatic al Marilor Puteri europene pentru realizarea idealurilor naționale.

În cadrul acestei lupte se inscrie și broșura apărută la Cleveland Ohio SUA. în anul 1920, scrisă în limba engleză de Ioan Jivi Bănățeanu și intitulată "Problema Banatului" (The Banat Problem). Această broșură, ce însumează 33 de pagini și patru hărți explicative se constituie într-o lucrare de propagandă îndreptată în atenția populației și mai ales presei și autorităților americane și pledând în favoarea păstrării unității teritoriale Banatului și unirii lui în totalitate cu România.

Autorul acestei broșuri, Ioan Jivi s-a născut în comuna Chișoda în ziua de 15 septembrie 1891 stil vechi (27 septembrie stil nou) și a fost botezat în ziua de 22 septembrie 1891 stil vechi, după cum rezultă din registrul parohial (4 octombrie 1891 stil nou) de către preotul Emilian Micu, avînd naș pe Aureliu Moise⁵. Ioan Jivi a fost cel mic mic și ultimul copil la părinți, mai avea încă șapte frați sau aurori născuți înaintea lui, din aceiași părinți Nicolae și Maria Jivi, cununați la începutul anului 1875. Tatăl său era Nicolae Jivi, un vrednic țaran, cu mulți copii și fără avere. Mama sa era Maria născută Brînda din satul vecin, Sînmihaiul Român, dintr-o familie de vrednici plugari.

După ce a terminat școala elementară din Chișoda, Ioan Jivi a vrut să meargă înainte pe drumul învățaturii, dar părinții săi nu aveau posibilitate

---

⁵ Registrul protocol nașteri al parohiei ortodoxe române poziția nr.58 din anul 1891 din comuna Chișoda.

materială să-l dea la școli mai departe, la oraș. Până la urmă părinții săi s-au gândit să-l dea ca ucenic într-o meserie rentabilă la Timișoara și astfel l-au dat ca ucenic la un lăcătuș din Timișoara, ca să învețe meseria de lăcătușerie și de mecanică. Cupă multă stăruință și îndelungate chibzuiiri, precum și sprijinit în dorința sa de fruntașii comunei, a reușit să-și convingă părinții săi ca să-l dea la noul liceu maghiar de stat din Timișoara și astfel ajunge Ioan Jivi să facă primele clase de liceu, unde a învățat și limba maghiară, iar germana, pe oare și-o însușise ca ucenic ds lăcătuș să și-o perfecționeze.

În mai 1911 l-a însoțit tatăl său pe Ioan Jivi la centru de recrutare din Timișoara, unde avea să se prezinte pentru încorporare. S-a dus împreună cu un alt coleg român de vârsta și de seama sa care urma să fie înrolat în armata austro-ungară. S-au înfățișat cu geamantanele pline de merinde și de haine, cum ora obiceiul pe atunci la orice recrutare. Tatăl său Nicolae Jivi îl aștepta la poartă până ce tinerii se duceau la biroul de mobilizare ca să-și primească actele cu care să se prezinte la regimentele, unde fuseseră repartizați. Ioan Jivi și prietenul său se înțeleseră dinainte cum să scape de armată, cum să evadeze și cum să plece împreună în America, interesându-se în prealabil de posibilitățile de călătorie, pe tren și pe vapor și ruta pe unde urmau să se îndrepte pentru a reuși ca să traverseze oceanul. Bani aveau economisiți mai demult, de când premeditaseră această escapadă aventuroasă.

Tinerii au luat-o prin ușa de ieșite din dos și nu i-au mai văzut nimeni când și pe unde au plecat. Tatăl lui Ioan Jivi zadarnic a așteptat toată ziua în fața porții principale, unde se despărțise de fiul său, căci acesta nu-și mai făcu apariția. S-a întors acasă la Chișoda deznădăjduit, căci nu știa nimic de fiul său, nici nu aflase vreo veste despre el sau de la el. Numai după câteva săptămâni a primit din America o scrisoare de la Ioan Jivi, prin care îi comunicase toată povestea aventurii sale îndrăznețe și că se află bine și sănătos.

Prima etapă, primul popas în America l-a făcut Ioan Jivi în orașul Scranton, cu multe uzine, nu departe de New-York, unde debarcase și de unde plecase să-și caute rosturi de existență prin locuri populate de români. În scurtă vreme a învățat și englezește. Nu s-a dat îndărăt de la nici un fel de muncă, fiind favorizat de meseria de lăcătuș. Viața din Scranton îi putea oferi o mare diversitate de posibilități pentru a-și acoperi prin muncă nevoile de trai. Abia împlinise 20 de ani și tinerețea sa îl ajută cu inepuizabilul ei elan să lucreze și să învețe lucruri noi și utile. Scranton era un centru industrial al Statului Pennsylvania, un oraș cu vreo 150 mii de locuitori, deci mai mare decât fusese Timișoara înainte de primul război mondial. Printre numeroasele fabrici din Scranton erau îndeosebi țesătoriile de lână și de mătase, sticlăriile, iar producția de antracit de aici atingea vreo

20 milioane de tone anual. În Scranton, cu o frumoasă așezare geografică, la peste 500 metri altitudine, și-a găsit Ioan Jivi cele dintâi rosturi de viață în America. I-a plăcut mult climatul și mediul muncitoresc din acest oraș, unde a făcut cunoștință și cu câțiva români.

După ce s-a familiarizat cu viața din America și învățase destul de bine limba englează, îndemnat și de românii din oraș, s-a dus în marele oraș Cleveland din statul Ohio, unde trăia un imens număr de români și unde avea posibilitatea să se cultive și să-și continue studiile liceale, începute la Timișoara. La început a lucrat și aici în meseria sa, ca să-și poată câștiga existența, apoi s-a infiltrat în toate ramurile de activitate și de viață a românilor din Cleveland. A ajuns în cercurile de ziariști, mânat de o dorință care îl stăpînea mai demult și-a făcut relații cu oameni de cultură. A fost mult ajutat de preotul ortodox Pavel Crăciun, al cărui ginere va deveni Ion Jivi mai târziu. Aici își face studiile liceale și facultatea de chimie din Scranton, unde urmasse științele chimice ca să-și poată asigura o profesiune practică și utilă într-un domeniu de activitate bine retribuit, în special la firma "Standard Oil Comp". din Cleveland.

El simțea o vădită atracție însă pentru cultură și literatură, pentru creații poetice, dovedindu-și talentul în proză și în versurile pe care la publica ani de-a rândul în periodicele românești din America. A continuat studiile universitare și în direcție literară. De aceea s-a înscris, după absolvirea științelor chimice, și la facultatea de litere, a urmat cursurile de la "College Cleveland", la renumitul institut american "St. Ignățiu", unde și-a lărgit cunoștințele în domeniul literaturii universale. Căsătorindu-se în Cleveland, s-a statornicit cu familia sa în acest mare oraș american, cu multiple posibilități de afirmare și de manifestare. Bani ce îi câștiga din chimie, îi cheltuia pentru cultura și literatura română. Soția sa Eugenia era unica fiică a parohului Pavel Crăciun. Ea avea același nume de Eugenia ca și mama ei preoteasă. Prin această căsătorie, Ioan Jivi-Bănățeanu a avut cu Eugenia o singură fiică.

În perioada studiilor sale a continuat să se ocupe efectiv și neîntrerupt de redactarea gazetei "Românul" din Jountown, activînd în redacția acestei foi pînă în anul 1918, adică aproape timp de șapte ani, începînd din prima perioadă după venirea și stabilirea sa în America.

Începînd cu anul 1913, Ioan Jivi-Bănățeanu a fost redactor la importantul ziar românesc "America" din Cleveland. În redacție l-a avut coleg pe reputatul ziarist din Ardeal, pe Iuliu S.V. Ioanovici fostul redactor al gazetei "Libertatea" din Orăștie, care evadase din temnița maghiară, după ce fusese condamnat în anul 1908 pentru agitație politică în activitatea sa

ziariatică. Ioan Jivi-Bănăţeanu a publicat în anii 1919 și la "America literară", ce apărea tot în Cleveland, pe lângă ziarul politic, fiind unica revistă de literatură română de dincolo de ocean.

În perioada aceasta din ultimii ani ai primului război mondial și în cei următori după sfârșitul ostilităților, Ioan Jivi-Bănăţeanu a fost și secretarul executiv al "Ligii naționale a românilor din America", cutreerând în această calitate și în scop de organizare diversele colonii românești de pe tot cuprinsul federal al Statelor Unite ale Americii.

La Chicago și-a publicat în anul 1918 Ioan Jivi-Bănăţeanu volumul său de poezii cu titlul "Clipe". La final primului război mondial, în acop da propagandă românească, și în calitate de secretar general al "Ligii naționale a românilor din America", a publicat Ioan Jivi-Bănăţeanu numeroase broșuri de propagandă românească în limba engleză pentru a lămuri opinia publică americană. Printre acestea voi aminti trei cărți mai importante întocmite și redactate de Ioan Jivi-Bănăţeanu și anume; "Real Facts About Hungary", în care a expus nedreptățile suferite de românii din Transilvania în timpul dominației imperialiste maghiare, apoi "The Transylvania Problem", dovedind prin acest studiu dreptul istoric și etnic al poporului român asupra Transilvaniei, și în sfârșit "The Banat Problem", o lucrare documentară și politică despre drepturile românilor asupra Banatului,

. După încoronarea acestei izbânde românești, dorul de patrie l-a rechemat acasă, în Banatul său drag, devenit liber, sub stăpânire și administrație românească. Așa a ajuns Ioan Jivi-Bănăţeanu să se întoarcă în anul 1920 la Chișoda, iar în anul următor să lucreze la ziarul "Nădejdea" din Timișoara.

Incepând cu nr. 68 din iulie 1921 a publicat "Nădejdea" o suită de articole scrise de Ioan Jivi-Bănăţeanu despre "Propaganda noastră în America". În același număr de ziar apare și informația: *"Cu numărul de azi începem publicarea unei serii de articole foarte interesante datorită colaboratorului nostru Ioan Jivi-Bănăţeanu, fostul secretar al Ligii naționale române în America și autorul numeroaselor broșuri și articole de propagandă, care au contribuit mult să se atragă asupra noastră atenția străinătății și în special a Americii"*.

Aici lucrează câțiva ani, dar dezamăgit de atmosfera existentă în țară, într-o bună zi s-a sfătuit cu soția sa hotărând să se întoarcă în America, unde părinții ei îi așteptau în casa parohială din Cleveland cu toată dragostea, ca pe niște copii dezolați, care își făcuseră idealuri frumoase despre lumea visată de ei, dar năpădită de oameni ce-și călcau fără scrupul jurămintele proclamate la Uhirea de la Alba-Iulia.

Reîntorcându-se în America, Ioan Jivi-Bănăţeanu a scos la Cleveland în anii 1924 și 1925 o altă revistă umoristică cu titlul "Vagabondaj", un fel de autocritică intimă în ton de zeflema. În anul 1925 și-a reluat funcția de director al ziarului "America", marele cotidian român din Cleveland, unde își stabilise domiciliul în casa părinților soției sale Eugenia. A stat în fruntea acestui ziar vreo trei ani de zile. Concomitent a activat și ca președinte al "Asociației româno-americane pentru propaganda românească în America", pe care a fondat-o el în anul 1925 și a condus-o mulți ani cu rezultate optime, avînd sprijinul amicilor săi din coloniile române ale statului Ohio și celor învecinate. A solicitat și a primit fonduri pentru promovarea intereselor național-culturale ale acestei Asociații din multe părți, bazîndu-se în mod special pe subvențiile periodice pe care i le acorda, ministerul de finanțe al României prin generozitatea lui Vintilă Brătianu în anii 1927 și 1928. În anul 1931 a trecut în statul Michigan, stabilindu-ae în marele oraș industrial Detroit, unde trăia o foarte numeroasă colonie de români, care se cifra la vreo 40 de mii de locuitori de limbă și de origine română. La Detroit a redactat în anii 1931 și 1932 ziarul "Tribuna Română". În anul 1932 a înființat în Detroit, împreună cu Gheorghe Zamfir, originar din Brașov, și cu preotul Ștefan Oprean marele cotidian "Viața Nouă".

În anul 1934, după ce îi moare soția, Ioan Jivi revine în România, aici, fiind chimist cu diplomă universitară din Statele Unite și cu practică făcută tot acolo, a reușit să se angajeze la fabrica de sticlă din Tomești (Banat), unde a lucrat din anul 1934 toamna pînă în anul următor. Fieea lui neastîmpărată l-a ademenit într-o nouă aventură ziaristică. Era prea îndrăgostit de munca din domeniul gazetăriei. Avînd odată treabă în București, s-a întîlnit în capitală cu mai mulți colegi de presă, unde din vorbă în vorbă le-a destăinuit cât de practic și dezvoltat era în America spiritul comercial și inventiv al ziaristilor, pentru care orice știre sau informație constituia o marfă de vînzare, iar oamenii erau dornici să cumpere astfel de știri, mai ales cele ce priveau propria lor activitate. Prin aceste sugestii s-a născut atunci ideea înființării în București "unei agenții în acest sens". S-a găsit un tînăr ziarist mai îndrăzneț și întreprinzător, care s-a lăsat sedus de această idee și cu ajutorul lui Ioan Jivi-Bănăţeanu au organizat împreună serviciul presei proiectat după modelul american. Tînărul ziarist bucureștean era Emil Samoilă. Jivi-Bănăţeanu a părăsit angajamentul de muncă ce-l avea la fabrica de sticlă din Tomești și era bucuros că se putea întoarce în branșa sa preferată de ziarist experimentînd în stil american și la noi în România, la București. Și așa s-a născut prima și ultima agenție de informații apărute în periodice, care a încercat zadarnic să

viețuiescă la noi, unde lumea nu era aclimatizată cu astfel de obiceiuri și metode americane. Astfel a luat ființă "Serviciul Gazetelor" din București. Emil Samuill și Ioan Jivi-Bănățeanu, care organizaseră acest "Serviciu al Gazetelor" pe cont propriu, credeau că vor putea să realizeze venituri apreciabile din această afacere. Dar s-au înșelat, nu-și cunoșteau clienții. În scurtă vreme agenția aceasta a falimentat, nu putea rezista cu atâtea cheltuieli și cu neînsemnate încasări.

Pentru a-și câștiga existența Ioan Jivi-Bănățeanu a plecat să lucreze la fabrica din Zărnești și sporadic colabora la revista "Luceafărul" din Timișoara.

Mai târziu Ioan Jivi-Bănățeanu a reușit să-și găsească un loc de muncă în redacția cotidianului "Dacia". A scris la ziar ca profesionist, dar fără semnătură, ocupându-se în special de problemele administrative și de colportaj. Avuse misiunea să asigure o bună și largă difuzare a "Daciei" prin cunoștințele sale locale sau regiunile, îndeosebi prin priceperea și experiența sa. Directorul Constantin Miu-Lerca a găsit în el un iscusit organizator și o ponderată minte de redactor mai ales în anii grei de război. La "Dacia" a lucrat pînă la 23 august 1944. A trecut apoi să scrie ca redactor la ziarul social-democrat "Făclia" din Timișoara, după aceea la gazeta germană "Freiheit", tot din localitate de nuanță politică social-democrată.

Pleacă din Timișoara în anul 1948 și se duce la București unde s-a stabilit cu locuința în Splaiul Independenței nr. 50 etaj I, la a doua sa soție Cristina, cu care se recăsătorise și care era și ea văduvă. Aici se pensionează, moare în septembrie 1963 și este înmormântat la cimitirul Belu⁶.

Ioan Jivi-Bănățeanu și-a îndeplinit pe deplin datoria de român. A luptat prin presă, conferințe și propagandă prin toate mijloacele publice, îndeosebi prin organizarea românilor emigrați în America, mobilizînd în același timp și opinia publică a milioane de oameni din Statele Unite în favoarea intereselor poporului român. A susținut cu argumente solide cauza dreptății neamului românesc pentru libertate națională și socială. A pus un deosebit accent pe realizarea idealului secular de întregire a României, arătînd temeinicia soluției juste de a se constitui un stat unitar al tuturor românilor pe pămîntul lor strămoșesc.

În cele ce urmează voi prezenta argumentele, demonstrațiile logice și cunoștințele profunde pe care acest ziarist le-a articulat în structura acestei broșuri pentru a face limpede și convingătoare aserțiunea Banatului unitar și redat României.

---

⁶ Aurel Cosma Jr. *Jivi Bănățeanu, Ioan, scriitor*, Fond „Aurel Cosma jr.” dosar nr 44, f. 3-79, Arhivele naționale, filiala Timiș.

“Prezentul articol, în mod direct, este o declarație a pretenției românilor asupra întregului Banat, pretenție la care autorul consideră că trebuie să apeleze nu numai în spiritul american al dreptății, ci și din instinctul american al bunului simț. Scopul acestui articol, de asemenea, este acela de a arăta că o soluționare corectă a problemei Banatului și a tuturor problemelor din Orientul Apropiat reprezintă un fapt de o mare importanță, nu numai pentru români, ci și pentru americani și pentru toți cei care doresc sincer pacea mondială.

Banatul de Timișoara este provincia a ceea ce a fost cândva o parte a Ungariei, care se află pe cealaltă parte a Dunării de la Belgrad, capitala Serbiei. Este o provincie bogată în agricultură, păduri, minerale și alte resurse naturale. Prin Banatul de Timișoara trece linia principală de cale ferată de la Paris și Berlin spre Constantinopol și Orientul Apropiat.

Populația este formată în principal din români, șvabi (germani) și sârbi, oameni care, aflați de secole sub dominație austriacă și maghiară au avut rareori șansa de a vorbi. Populația românească domină complet județele din jumătatea de est a statului și formează o majoritate relativă, chiar și în cele mai multe dintre județele din vest. Cu toate acestea, în părțile vestice, există numeroase colonii mari de sârbi, deși chiar și acolo, șvabii și românii sunt mai numeroși.

Era evident că șvabii nu puteau controla nici o parte a provinciei, din moment ce aceștia erau departe de orice alt stat german. Prin urmare, din moment ce ori românii ori sârbi trebuiau să domine, această propunere a fost emisă astfel: Banatul să fie despărțit de o linie arbitrară la nord și la sud, județele dinspre răsărit fiind atașate României și cele din vest Serbiei. Serbia a solicitat acest lucru; menținerea controlului sârbesc este necesară în provinciile vestice pentru a proteja interesele coloniștilor sârbi, și mai mult, un punct de sprijin în Banat ar fi necesar pentru a proteja apropierea de Belgrad, propagandiștii sârbi fiind foarte preocupați în a prezenta cazul la Paris.

România declară, cu toate acestea, că acest lucru nu trebuie realizat și face trimitere la istoria și etnologia Banatului pentru a demonstra că această provincie este în mod fundamental o parte a regatului românesc, că este, geografic, o parte din România și că aceasta trebuie să fie reunită cu regatul românesc, în cazul în care se dorește măcar o speranță de pace permanentă în Balcani sau de pace mondială.

Ar trebui ca vreun stat sau provincie să fie vreodată împărțite în mod arbitrar, fără a respecta istoria sa, limitele sale politice și economice sau dorințele majorității oamenilor săi? Chiar și în reglementarea

proprietăților individuale, evitarea împărțirii arbitrare a proprietății a constituit un principiu din vechime - de exemplu, unui moștenitor calul, iar celuilalt vagonul; unuia casa și hambarul, celuilalt pământul de sub ele; unuia moara pe apă, celuilalt controlul afluenților apelor.

Cu atât este mai periculoasă, atunci, în reglementarea avuției națiunilor, urmarea acestei metode arbitrare, în cazul terenurilor și proprietăților națiunilor ce nu pot fi separate fără despărțirea ființelor umane, care sunt inseparabile de acestea. Cauzele războiului mondial au fost găsite în astfel de greșeli.

Metoda de reglementare propusă pentru Banat este vechea metodă încercare și eroare, pe care Marile Puteri au folosit-o întotdeauna în relațiile cu vecinii lor, în Orientul Apropiat. Și cu ce rezultate îngrozitoare?

Dar de ce a existat acolo o încurcătură a intereselor conflictuale? A fost într-adevăr o încurcătură a intereselor oamenilor din Balcani sau a intereselor diferitelor Mari Puteri, care au avut anumite motive în joc, în Balcani? Nu s-a dovedit istoric faptul că Marile Puteri, erau în trecut mereu pregătite să așeze națiunile balcanice una împotriva celeilalte, mereu dornice să le păstreze slabe, pentru a le împiedica să-și împlinească destinele lor naționale?

Nu se poate nega acest lucru, după cum Herbert Adams Gibbons subliniază în revista „Century Magazine” din luna martie 1920 într-un articol despre România:

„Pentru a împiedica statele din Balcani să formeze o alianță și să-și consolideze unitatea națională, Marile Puteri la Paris, în 1856, și la Berlin, în 1878, au pus frontiere în așa fel încât să se aprindă dușmănia unui popor balcanic împotriva altuia.”

În 1878 Basarabia a fost luată României și dată Rusiei, încălcând promisiunile cele mai sacre ale prieteniei. Deoarece nici una dintre celelalte Mari Puteri nu a acționat în vreun fel pentru a proteja România împotriva acestui furt din partea Rusiei, Marriott în cartea sa, „Chestiunea Orientală”, pagina 305, face acest comentariu iluminant:

„Aceasta a fost o obrăznicie grosolană, a căror consecințe nu sunt încă epuizate, dar nu ne-am putut abate de la urmărirea unor rezultate mai ample, decât sprijinind un stat în a cărui avere Marea Britanie nu era direct interesată.”

Așa a fost întotdeauna în Orientul Apropiat. Interesele proprii mai întâi. Iar interesul propriu al Marilor Puteri a dictat întotdeauna ca statele mici din Orientul Apropiat să fie încetinite în dezvoltare, iar dacă ar fi fost acolo un singur stat mare care să crească spre maturitate, nu ar mai fi fost

posibil să se comande politici care să facă posibilă exploatarea, de către interese externe.

Iar acum în ce privește problema Banatului. Nu este același principiu fundamental în joc? Împrumutăm de la Peter să-i plătim lui Paul. Luăm de la România să plătim datoria către Serbia. Cu nici un gând real pentru drepturile în cauză. Cu nici un gând real pentru viitor. Luând puțin sau deloc în considerare dorințele majorității oamenilor care își au casele în Banat. Destinul etnic, economic și istoric al României nu poate fi finalizat fără întreg Banatul. Și totuși, în Serbia, adăugarea unei porțiuni a Banatului, ar fi de o importanță relativ mică în viitor. Dorințele imediate ar fi îndeplinite în măsura în care ar fi interesată. Dar România ar rămâne cu o nouă „Irredenta”. Astăzi „Liga Banatului” - o organizație mare cu scopul răscumpărării întregii provincii – reprezintă rezultatul imediat.

Astfel, se va vedea că Banatul permite o oportunitate reală pentru americani, o oportunitate în a vedea, cel puțin în acest caz, că vechiul ordin al „înaltei diplomații”, cu referire la Orientul Apropiat, nu este perpetuat. În acest scop, americanii au intrat în război, pentru a arăta că în toate treburile internaționale, dreptul ar trebui să obțină privilegii speciale.

Banatul este astfel o parte esențială a acelei porțiuni a României reunite care se întinde la vest de Munții Carpați. Acesta umple spațiul dintre Transilvania și Dunăre. Este esențial ca România să păstreze întregul Banat, pentru a fi liberă coborârea pe cale fluvială din Transilvania către restul Regatului. Dacă este încuviințată pretenția sârbilor pentru o platformă din Banat, va fi la fel ca și cu stabilirea unei porți de plată străine, prin care tot traficul fluvial românesc trebuie să treacă (vezi **Harta nr 1**).

Nu numai că Banatul e acum unitar din punct de vedere geografic, dar a fost dintotdeauna unitar din punct de vedere politic, indiferent de stăpânirea care ar fi trebuit să o suporte.

Istoria dezvăluie în mod firesc, importanța relativ mică a variatelor eforturi a altor naționalități decât cea română de a domina Banatul. Majoritatea acestor colonii provin fie ca rezultat al persecuțiilor din țara lor de origine sau ca urmare a chemărilor guvernelor austriac și ungar care doreau să reducă peste tot importanța românilor.

Primii coloniști au fost sârbii în secolele cincisprezece și șaisprezece. În Banat și în Sudul Ungariei era o mână de sârbi chiar înainte de aceasta, după înfrângerea de către turci la Kossovo, în secolul paisprezece, dar acei pionieri erau doar o mână. Au venit apoi, fiind conduși de patriarhul Arsenie Cernoevici, după ce țara lor a fost invadată

de turci. În această vreme, sârbii au profitat de situația populației românești din Banat, pentru a trece Tisa și Dunărea în număr mare, iar migrația începută demult, a continuat aproape până în vremurile noastre.

Va fi suficient să se sublinieze următoarele fapte. Populația Banatului, în ciuda migrațiilor sârbe timpurii, a fost lăsată aproape pur românească după ce turcii s-au retras în 1718. Până la 1910, conform statisticii oficiale maghiare, au existat 592,049 români; 284,328 sârbi în provincie, 387,547 șvabi (germani) și 76,058 persoane de alte origini naționale. Dar, în ciuda colonizării forțate de sub suzeranitatea austriacă și maghiară, în ciuda imigrației voluntare din cauza bogăției țării și în ciuda persecuției și asupririi românilor în toate părțile Banatului, aceștia au menținut o majoritate clară în întreaga provincie. Dintr-o populație totală de 1,582,133 în Banat, românii, chiar și după calculele maghiare, s-au numărat a fi 592,049.

Un cuvânt cu privire la statisticile din Ungaria. Acestea au fost întotdeauna, în mod remarcabil, corupte și nedrepte față de români. În 1900, spre exemplu, ungerii au declarat 170,124 maghiari în Banat. În recensământul lor din 1910, au declarat mai mult decât dublul acestui număr. Conform ungerilor, populația română, în aceeași perioadă, a crescut doar de la 578,789 la 592,049. Numai aceste cifre sunt suficiente cât să indice metode ilegale de recensământ. Cei mai mulți istorici care se ocupă cu cifrele recensământului populației românești din provinciile aflate sub dominație maghiară preferă să utilizeze statistici religioase. Folosind aceste cifre bisericești în „Notes Sur La Guerre Roumaine”(„Note cu privire la Războiul românesc”), N.P.Commene un scriitor francez, determină populația română din Banat a fi 615,336, iar populația sârbă doar 284,328, comparativ cu cifrele maghiare care indică 592,049. Acest lucru s-ar putea să fie aproximativ corect.

Se va observa faptul că populația șvăbească (germană) din Banat, precum și cea română, figurează a fi mai numeroasă decât cea sârbă. Iar șvabii declară aproape în mod unanim că doresc să fie atașați regatului român. Doar românii, în cazul în care ar fi avut loc plebiscitul, ar fi fost în măsură să câștige votul pentru unirea cu România. Ajutați de șvabi, votul împotriva împărțirii Banatului cu Serbia ar fi fost copleșitor.

Serbia și-a recunoscut slăbiciunea poziției sale, renunțând la pretenția ei pentru întregul Banat, pretinzând numai partea de vest, unde coloniștii sârbi sunt majoritari. Dar există o situație care face chiar și această afirmație o absurditate. În Serbia propriu-zisă, în sudul Dunării în

apropierea Porților de Fier, în valea râului Timoc, există mari colonii de români puri (a se vedea **Harta nr.2**).

Pentru acest motiv, România nu revendică nici o felie a teritoriului sârbesc. Românii din valea Timocului, mai mult de 290.000, formează o masă compactă în provinciile sârbești din Pozharevatz, Kraina și Tchernariek. Ei și-au construit căminele în interiorul granițelor etnice ale Serbiei și s-au supus faptului. Sârbii din Banat și guvernul sârbesc ar trebui să fie la fel de rezonabili în ceea ce privește pretențiile pe teritoriul românesc.

În discursul din Senatul Statelor Unite ale Americii din 22 ianuarie 1917, președintele Wilson, vorbind despre scopurile naționalităților, a declarat:

„Nu poți avea pacea fără concesi și sacrificiu. Oamenii de stat ai lumii trebuie să planifice pacea, iar națiunile trebuie să-și adapteze politica în acest scop, în același mod în care, în trecut, era planificat războiul, iar națiunile se pregăteau pentru nemiloasa competiție și rivalitate.”

Pacea nu poate fi dobândită fără sacrificarea ambiției egoiste și nefericiți, fie în cazul individului sau al unei națiuni întregi. Românii au făcut compromisul de a renunța la a solicita populația română din Valea Timocului și sudul Serbiei. Sârbii, de asemenea, trebuie convinși să renunțe la pretențiile lor nefericiți asupra Banatului. Diplomații care au discutat în mod serios planul pentru împărțirea Banatului între România și Serbia, au ținut cont doar de unul dintre multele aspecte care trebuiau a fie luate în considerare. Aceștia s-au gândit doar la coloniile sârbești din Banat. Nu au ținut cont de etnologia, istoria și mai ales geografia Banatului. Soluția lor este aproape pur filosofică, provizorie și imposibilă.

Americanii trebuie să îndemne diplomații înspre nefavorizarea solicitărilor sârbilor, care, în acest caz, în loc să urmeze principiul stabilit de președintele Wilson, au mers până la punctul absurdității”.

Autorul analizează în continuare pretențiile Serbiei asupra Banatului.

„Partea de mai sus a arătat cât de zadarnice ar fi orice tentative ale propagandiștilor sârbi de a justifica pretențiile lor asupra împărțirii Banatului pe motive pur etnice. Românii au fost, dincolo de orice îndoială, poporul de origine al Banatului. Sârbii, în cel mai bun caz, nu au fost niciodată mai mult decât refugiați sau coloniști. Să analizăm, totuși, pretențiile sârbilor, pretenții ce într-adevăr formează elementul cel mai important în județele vestice ale provinciei. Nu există nici o dispută cu privire la preponderența română din estul județului muntos Caras-Severin, unde românii formează 72% din populație, iar sârbii, doar 3%.

Celelalte două județe, Timiș și Torontal, dețin o populație totală de 1,105,000, din care doar 266,000 sunt sârbi, conform estimărilor generoase. Ceea ce le conferă doar 22% în aceste județe. Sârbii au pretins la început ambele județe, dar, așa cum G. Mironescu a arătat în „Problema Banatului”, „chiar sârbii cu o atitudine moderată au înțeles că era ridicol să fie afirmat faptul că un teritoriu ar trebui să aparțină unei populații care nu a format nici un sfert din populația totală.” Prin urmare, pretenția lor se limitează doar la Torontal.

Dar chiar și în Torontal, sârbii nu formează o majoritate. Din totalul populației de acolo, de 615.151, sârbii au doar 199.750 sau 32,04%. Restul sunt șvabi și români cea mai mare parte. Iar șvabii nu doar că doresc să se unească cu regatul românesc, dar ei vorbesc românește, recunoscând-o ca limbă specifică a provinciei și sunt pregătiți pentru cetățenia română”.

După această analiză în care se dovedește cât de firave sunt argumentele părții sârbe, autorul prezintă oferta României.

„România a făcut o propunere care ar fi oferit o soluție corectă problemei pe care o avea Banatul. Pe lângă renunțarea la orice pretenție asupra celor 400.000 de români care trăiesc propriu-zis în Serbia, inclusiv pe Valea Timocului, România s-a oferit să cedeze Bulgariei un anumit teritoriu din Dobrogea, în scopul de a convinge Bulgaria să cedeze Serbiei zonele sârbești din Bulgaria – Vidin - care sunt învecinate cu Serbia.

Acest lucru ar fi reprezentat o reajustare sensibilă, care ar fi determinat așezarea păcii în Balcani și în Orientul Apropiat, dar sârbii l-au respins, refuzând să facă sacrificiile pe care președintele Wilson le-a declarat, referitoare la faptul că toate națiunile ar trebui să fie pregătite să se sacrifice de dragul păcii viitoare.

România a făcut demersuri în spiritul apelului Președintelui Wilson, dar nu a putut face mai mult. În lipsa acestui compromis, pretențiile sale în fața întregului Banat sunt acum prezentate pe baza faptelor fundamentale. Românii ar saluta acum soluționarea acestui lucru printr-un plebiscit pentru întregul Banat, inclusiv pentru populația șvabă, un plebiscit liber de orice suspiciune a dorinței străine sau a vreunei influențe”.

În paragraful următor autorul exprimă constatarea firească că americanii pot ajuta la stabilirea unei păci drepte în Balcani.

„Francezii și italienii s-au pronunțat deja în favoarea acordării întregului Banat României. Dar sprijinul americanilor, despre care Turgot, economistul francez, prezicea în 1782 că este „speranța omenirii”, este necesar. Americanii pot ajuta mult, astfel că nu se va putea spune despre

această pace așa cum a afirmat Claredon în Tratatul de la Paris din 1856 „Noi am făcut pacea, dar aceasta nu este PACEA, pentru că am lăsat atât de multe lucruri într-o stare nerezolvată.”

Și acest lucru ar trebui realizat, nu numai pentru că românii din Banat ar fi altfel lăsați nemulțumiți, ci și pentru că șvabii ar fi nemulțumiți. Sârbii au cerut ca șvabii să nu fie luați în considerare în soluționarea problemei Banatului, „deoarece aceștia sunt atât de departe de orice stat german”.

Consiliul Suprem trebuie să vadă că acest lucru nu constituie un motiv. Președintele Wilson afirma: „Pacea trebuie să fie plantată pe fundația testată a libertății politice. Ne-am luptat pentru a asigura drepturile națiunilor mari și mici, precum și a oamenilor de pretutindeni, și privilegiul de a-și alege modul de viață și de supuner”.

A nu considera istoricul și etnia românilor în unitatea Banatului ar însemna să se încalce cele mai profunde principii ale dreptății. A nu considera dorințele a 387,545 șvabi, așa cum sârbii insistă, ar însemna să nu fie luat în considerare ordinul Președinte Wilson, acela că toți oamenii au dreptul de a alege propriul lor mod de viață și de supunere. Nici românii nu ignoră drepturile foarte importante ale sârbilor din Banat. Românii nu pot să le permită acestora să împartă o provincie, pe baza pretențiilor relativ superficiale și lipsite de importanță, dar ei le promet acestora, sub autoritatea guvernului român ce va fi stabilit în urma rezultatului plebiscitului, drepturi depline cu alți cetățeni sub comanda și reglementarea acestui guvern.

În 1779, Banatul a fost predat de austrieci din cauza propriei proaste guvernări, către proasta guvernare a maghiarilor, dar după revoluția din 1848-1849 a fost luat din nou, împreună cu județul Bács și a devenit un ținut al coroanei austriece. În 1860, cu toate acestea, Banatul devine din nou și pentru ultima oară, un teritoriu al Ungariei.

Totuși, nu este necesar să depistăm toate evenimentele de proastă guvernare austriacă și maghiară, ci este necesar să contrazicem anumite pretenții istorice prezentate de către propagandiștii sârbi după ce s-a constatat slăbiciunea drepturilor lor etnice din Banat.

Sârbii pretind că ar fi avut în acele vremuri o organizare sârbească distinctă a Banatului, o „Voivodina” sau un principat. Acest lucru nu este tocmai corect. Voivodina sârbească a fost o unitate administrativă și nu una politică și niciodată nu a fost independentă. A fost o creație a guvernului habsburgic destinat să favorizeze sârbii și nimicească românii.

Analiza scriptelor Voivodinei. Le veți găsi în limba germană și nu în limba sârbă. Aceasta este dovada finală a faptului că Voivodia era instrumentul nu al independenței sârbilor, ci al asupririi austriece”.

Din analiza afirmațiile referitoare la Banat din perspectivă economică se desprinde ideea că Banatul este o unitate industrială și comercială, la fel cum este din punct de vedere geografic și, prin urmare, nu trebuie să fie separată.

„După toate afirmațiile și contra-afirmațiile cu privire la Banat ce au fost luate în considerare și care au fost analizate cu privire la Banat, este necesar să se ia în considerare și să fie analizate afirmațiile referitoare la Banat din perspectivă economică.

Românii afirmă că Banatul este o unitate industrială și comercială, la fel cum este din punct de vedere geografic și, prin urmare, nu trebuie să fie separată. Ei ne îndreaptă privirea spre marile mine de cărbune și de fier din partea de est a provinciei, spre sistemele de canale și de căi ferate și râuri, care au fost dezvoltate în Banat ca unitate, și ne demonstrează că nici o parte nu poate fi luată fără să nu creeze un prejudiciu imens pentru sine și restul provinciei

*Dar deșeurile naturale al acestei regiuni se află pe căile ferate care coboară prin zonele de jos pe care Serbia le pretinde. Dacă Serbia obține Torontalul, liniile de cale ferată fizice (**marcate cu 3 și 4 pe Harta nr. 4**) vor fi oprite, drumul către Dunare va fi oprit. Datorită caracterului montan al țării, nu ar fi fezabil să se construiască linii noi, strict pe teritoriul românesc, la est de granița propusă. Singurul deșeu pentru produsele acestei regiuni ar fi pe calea singurei căi ferate existente acum (**marcată cu 5 pe Harta nr. 4**). Este linia de cale ferată, șerpuită, cu multe tuneluri, clasificată ca fiind abruptă, de la Oravița la Reșița, și care este cu desăvârșire necorespunzătoare.*

Și ce se întâmplă cu însuși importantul oraș Timișoara, obișnuit cu manipularea a mai mult de 8500 trunchiuri de brad și a mai mult de 400 000 tone de marfă anual. Multe din principalele sale căi ferate din Vest și Sud-Vest ar fi în mâinile sârbilor. Și Canalul Bega care duce la Tisa și Dunăre ar fi de asemenea în controlul străinilor.

Toate aceste ar putea duce la neliniște și probleme, posibil război la o anumită dată viitoare.

Divizarea propusă a Banatului ar putea creea o situație economică care e departe de a ameliora lipsa de alimente din Serbia sau înzestrarea acelei țări cu protecție militară, ci ar conduce doar la noi pericole și suferințe.

Este evident că scopul real al sârbilor este controlul căilor navigabile ale Banatului, care sunt vitale pentru viitorul României. Să analizăm mărimea și importanța concretă a acestor cursuri de apă.

Urmează datele maghiare :

Râul Mureș sau Maros între Banat și Transilvania are 118 km navigabili pentru vase cu abur.

Râul Timiș care leagă centrul Banatului are 88 kilometrii navigabili pentru barje și 3 km unde pot ajunge vase cu abur.

Tisa de la confluența cu Muresul până la joncțiunea cu Dunărea, are 180 km navigați de vase cu abur.

Dunărea de la gura de vărsare a Tisei până la Verciorova la Porțile de Fier, oferă 250 km navigabili de către vasele cu abur.

În total sunt 666 km, iar 460 din ei în chiar Comitatul Torontalului care ar fi direct afectat dacă controlul i-ar fi conferit Serbiei.

Dar aceste cifre afirmă doar o mică parte a poveștii. Tot parcursul navigației pe întregul sistem Danubian, de la Marea Neagră până la început, ar fi pus astfel sub dominație sârbă. Nu doar România, dar și Ungaria și Austria precum și celelalte țări direct sau indirect dependente de traficul pe Dunăre ar avea de suferit. Nu doar justetea pretențiilor românești asupra Banatului, dar și justetea economică pentru întreaga Europă Centrală necesită ca Dunărea să fie păstrată deschisă ».

Autorul aduce aici principiul analogiei problematicei Banatului cu problematica litoralului italian de pe coasta Adriaticii și care este în perspectivă a fi rezolvate diferit.

«Este interesant acum să confruntăm abordarea problematicei Banatului cu cea a problematicei similare a litoralului Italian de pe coasta Adriaticii. În concluziile, în problema Banatului, Conferința de Pace a inversat poziția pe care a avut-o într-o dispută anterioară.

În disputa dintre Italia și Iugoslavia, președintele Wilson a fost printre cei care la început au fost de acord cu o frontieră italiană mergând de la râul Arsa până la munții Karawanken, o frontieră ce i-ar fi dat Italiei mai mult de 300 000 de iugoslavi.

Franța , Marea Britanie și Statele Unite au fost părți la un memorandum semnat la 9 decembrie 1919 care a afirmat :

„Poziția geografică a Italiei, ca și nevoile ei economice, sunt invocate pentru a justifica această gravă încălcare a principiului etnic”.

Pentru Italia, sunt aplicate criteriile legate de Geografie și Economie, în ciuda etnografiei. Pentru România, în Banat în ciuda faptului că nu există vreo dispută în ceea ce privește justetea pretențiilor ei, fie din

punct de vedere geografic, economic sau etnologic, o parte a provinciei este pe cale să fie ruptă și predată ca un pion Serbiei. De ce principiul care se aplică litoralului Adriaticii nu s-ar aplica într-o cauză și mai puternică a litoralului Tisei și Dunării ?

Domnul A. J. Balfour în discursul său de la Mansion House din 1903, prevedea în mod cinic situația actuală în ceea ce privește Serbia.

„Puterea mai slabă se sprijină la început pe un guvern european, apoi pe alt guvern european”, spunea el, „intrigile cu ambele guverne fac orice pentru a aduce cele două părți în conflict, în speranța că poate ieși mai bine”.

Dar Lloyd George a declarat la 06 Septembrie 1917 : „Aceasta este cu precădere ziua nașunilor mici”.

Și președintele Wilson a declarat în Senatul Statelor Unite la 22 Ianuarie 1917 :

„Oamenii nu trebuie tratați de la conducător la conducător ca și când ar fi o proprietate”.

Haideți să privim ca și cum, prin injusta răsturnare în soluționarea problemei Banatului, să nu ne întoarcem la ironica regulă enunțată de Dl. Balfour, cu atât de mult timp înaintea războiului. Să urmărim mai degrabă idealurile stabilite în timpul războiului.

Pentru rezolvarea problemelor economice ale României să fie la fel de multă dreptate ca și în rezolvarea salvării economice a Italiei”.

În concluzie, va fi suficient să indicăm următoarele puncte care au fost stabilite:

1. Sârbii, care nu au fost vreodată mai mult decât coloniști în Banat, nu pot contesta pretențiile entice avansate de români, care fără îndoială sunt locuitorii inițiali ai provinciei.

2. În istorie, datorită rolului pe care l-au jucat ca și instrumente ale opresorilor habsburgi și unguri, sârbii nu au nici o justificare pentru pretențiile lor. Niciodată nu au stăpânit sau avut vreun rol important în guvernarea liberă din Banat, în timp ce istoria României și istoria Banatului în lupta pentru independență sunt inseparabile.

3. O scurtă privire la orice hartă, arată Banatul a fi o unitate geografică, mai degrabă o parte a noii României Mari.

4. Principiile economice cer ca întregul Banat să fie restituit României, deoarece altfel nici România, nici Banatul singur nu se pot dezvolta în concordanță cu potențialul lor de creștere.

5. Un plebiscit al oamenilor în tot Banatul ar restitui provincia României.

În virtutea vechilor principii egoiste, care au fost dezvăluite în înțelegerile propuse în problema Banatului prin împărțirea dintre România și Serbia, este invocată o situație care nu poate fi ignorată de americani. Aceasta este: Va fi vechea „mare diplomație” restaurată în Orientul Apropiat ? Va fi montată o națiune împotriva alteia? Va exista o înțelegere sau pur și simplu o convenție, și nu o echitate ? Sau vom vedea că nu există o liniște sufletească între diplomați, la Paris, până când o pace reală va exista în Orientul Apropiat?⁷.

Anexez cele patru hărți edificatoare pentru demersul demonstrativ al autorului, cât și traducerea aferentă.

Harta nr. 1

Această hartă prezintă modul în care Banatul, din punct de vedere geografic, este parte a României Mari, element fundamental al Regatului. Mărginită de Dunăre și Râurile Tisa și Mureș, completează provinciile recâștigate de la Ungaria din Transilvania și Crișana. Să micșorezi orice parte a Banatului și să o dai Serbiei, ar însemna să distrugi unitatea geografică și să izolezi românii din partea de Vest prin împiedicarea comunicării cu românii din Est, pe rețeaua danubiană.

Harta nr. 2

Pe această hartă, toate zonele cu alb complet indică zonele unde populația română predomină. Astfel se va vedea că, chiar în Serbia, chiar la sud de Dunăre, pe valea Timocului, există o regiune întinsă unde populația este aproape pe de-a întregul română, populația sârbă apărând doar în grupuri izolate (prezentate prin puncte negre). România nu revendică acești 290.000 de români, care se întâmplă să trăiască propriu-zis în Serbia.

Harta nr. 3

Densitatea redusă a populației sârbe din Banat este prezentată aici prin puncte negre pe fond alb, care reprezintă majoritatea română. Populația sârbă în Banat este limitată, în comparație cu niște insule într-o mare de români și alte naționalități, insule care arată clar că sârbii au fost mai degrabă coloniști, și nu locuitori naturali.

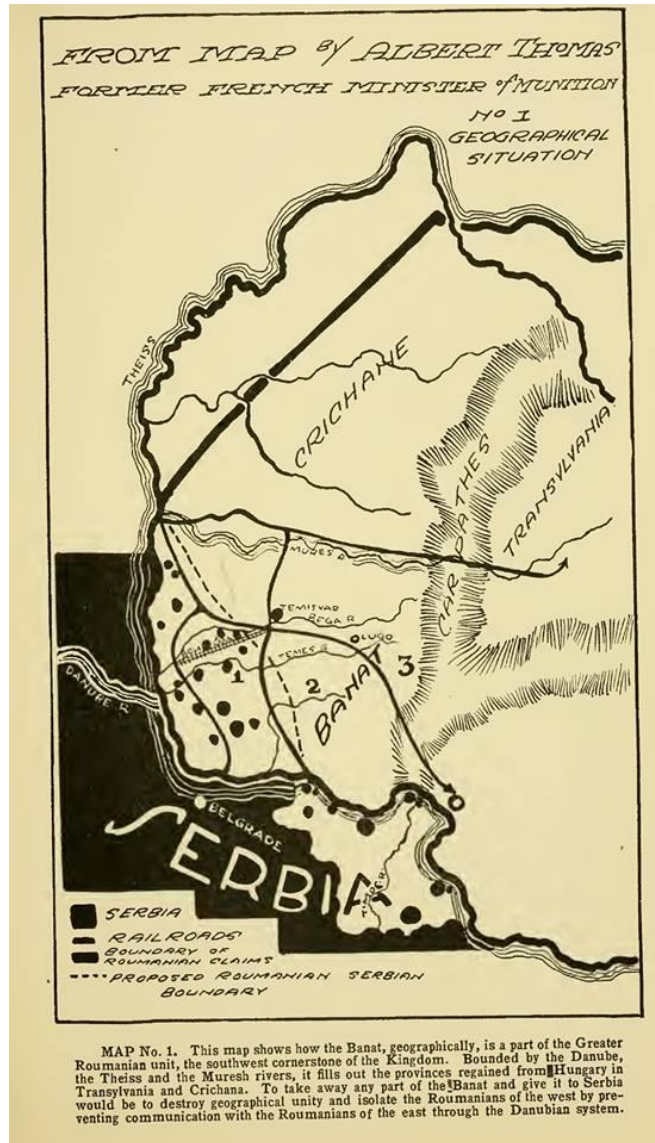
Harta nr. 4

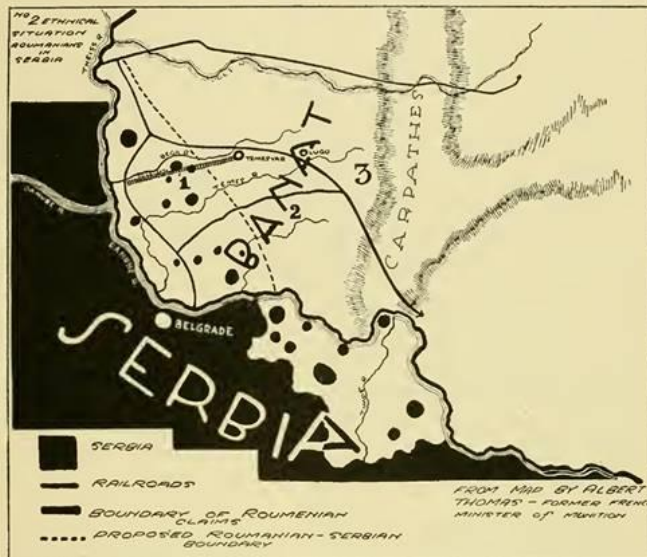
Linia punctată de la Arad la Dunăre arată pretenția inițială sârbă în Banat, abandonată de bunăvoie în fața absurdității ei. Linia punctată de

---

⁷ John Jivi-Bănățeanu, *Problema Banatului*, Cleveland, 1920, p.1-33, traducere dna Camelia Moler căreia îi mulțumesc și pe această cale.

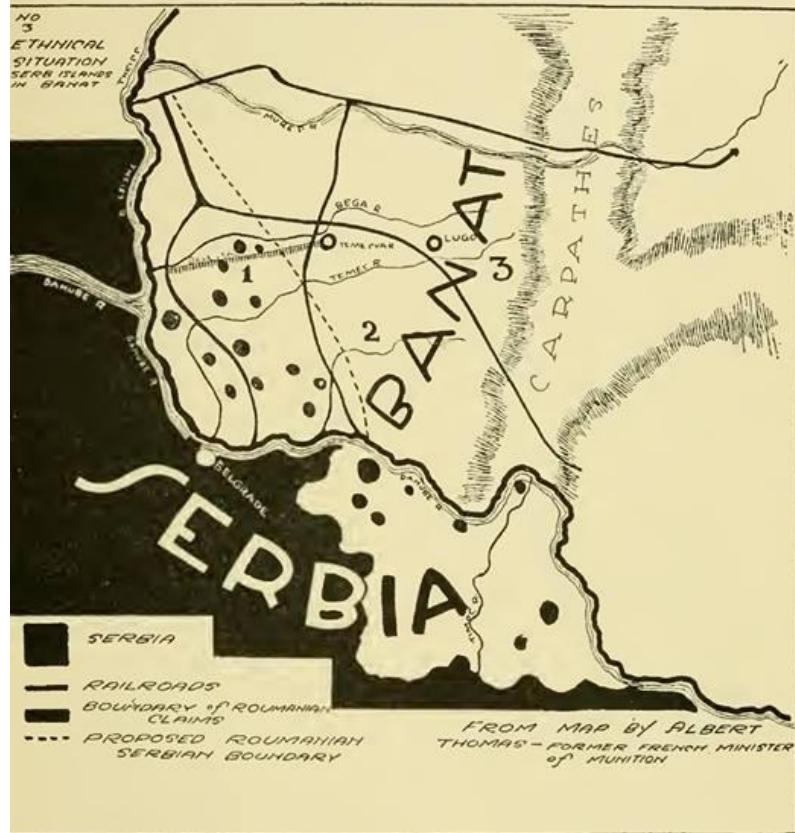
lângă Szeged până la Baziaș, pe Dunare, arată pretenția sârbă actuală, practic asupra întregului ținut al Torontalului. Va fi observant, la o simplă privire, faptul că, dacă această pretenție este permisă, întregul sistem românesc de cale ferată va fi tăiat în două și va fi stabilită o suzeranitate asupra drepturilor fluviale românești pe Mureș, Tisa și Dunăre.

MAP No. 2

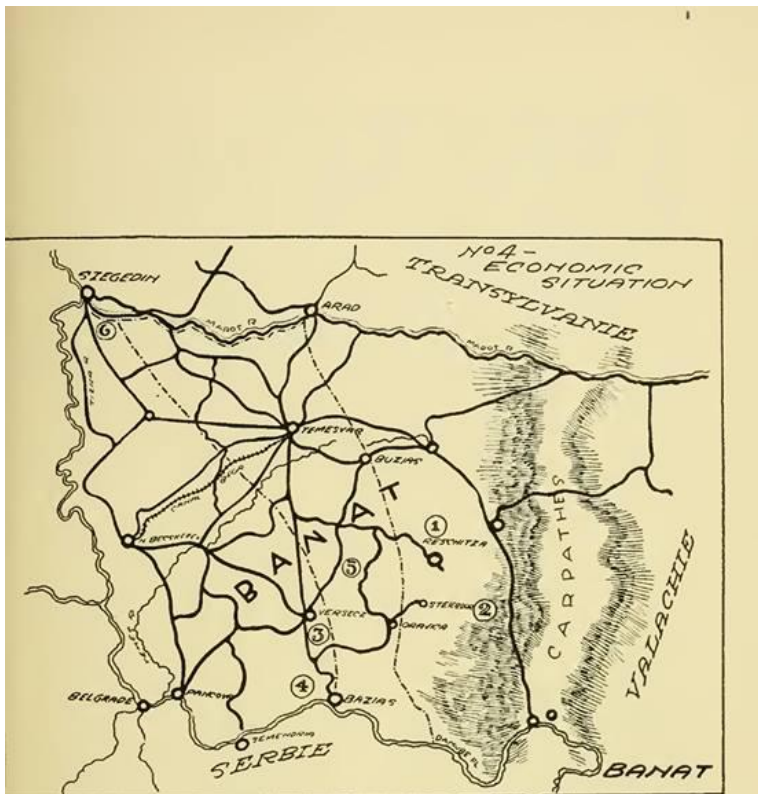
In this map, all areas in plain white indicate areas where Roumanian population predominates. Thus it will be seen that in Serbia, itself, just south of the Danube in the Timoc valley, there is a large region where the population is almost entirely Roumanian, with the Serbian population appearing only in isolated groups (shown by black dots). Roumania makes no claim to these 290,000 Roumanians who happen to be living in Serbia proper.

MAP No. 3

The sparseness of the Serbian population in the Banat is shown here by the black dots in the field of white which indicates Roumanian predominance. The Serbian population in the Banat is confined to islands in the sea of Roumania and other nationalities, islands which show plainly the Serbs were merely colonists and not original inhabitants.

MAP No. 4

The dotted line from Arad to the Danube shows the original Serbian claim in the Banat, abandoned voluntarily on the face of its absurdity. The dotted line from near Segedin to Bazias on the Danube show the present Serbian claim to practically the whole county of the Torontal. It will be seen at a glance if this claim is allowed the whole Roumanian railway system will be cut in two and an overlordship established on the Roumanian water rights in the Maros, the Theiss and the Danube.